

Organizacja pracy szkolnego doradcy zawodowego w Szkolnym Ośrodku Kariery w Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu

Nauczyciele i dyrekcja Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu od początku istnienia gimnazjów w zreformowanej szkole dostrzegali potrzebę wprowadzenia w szerszym zakresie, już od pierwszych klas gimnazjum, orientacji zawodowej. Pedagog szkolny, który dotychczas organizował w szkole tego rodzaju zajęcia, ze względu na ogromną ilość spraw wychowawczych dotyczących młodzieży w najtrudniejszym okresie dorastania, nie był w stanie zaspokoić potrzeb nauczycieli, uczniów i rodziców. Zmieniły się też warunki społeczne i gospodarcze. Właściwie prowadzona orientacja wymaga obecnie nie tylko znajomości oferty edukacyjnej odpowiedniej do zainteresowań, zdolności i możliwości młodzieży, ale i analizy nieustannie zmieniającego się rynku pracy.

Szansą na stworzenie dodatkowej jednostki organizacyjnej, odpowiadającej naszym potrzebom, stał się konkurs na utworzenie Szkolnych Ośrodków Kariery ogłoszony przez Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza praca”. Postanowiliśmy przystąpić do konkursu i napisać projekt.

W pierwszej fazie pisania projektu udział wzięły trzy osoby:

- Alicja Sawicz – dyrektor szkoły, uczestnik projektu realizowanego przez gminę Wrocław we współpracy z departamentem La Vienne we Francji, dotyczącego orientacji zawodowej oraz projektu współpracy polsko-francuskiej dotyczącego szkolenia doradców zawodowych w resorcie edukacji pod nazwą „Orientacja i poradnictwo zawodowe – koncepcje francuskie i polskie” realizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu, Ambasadę Republiki Francuskiej i Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej;
- Jadwiga Nalepa – pedagog szkolny;
- Alina Kupczak – nauczycielka geografii, lider edukacji europejskiej i regionalnej, autorka szkolnego programu edukacji europejskiej.

Ubiegając się o grant MGPIPS i uzasadniając złożenie wniosku, pisaliśmy: *Powstanie Szkolnego Ośrodka Kariery w Gimnazjum nr 27 we Wrocławiu zapewni wszystkim uczniom naszej szkoły szybki i bezpośredni dostęp do bazy danych niezbędnej w procesie orientacji zawodowej. Prowadzone w szkole porady indywidualne i zajęcia grupowe pomogą uczniom świadomie i adekwatnie do*

¹ Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu.

własnych potrzeb i oferty edukacyjnej Wrocławia wybrać dalszą drogę kształcenia. Lokalizacja ośrodka w centrum wrocławskich „blokowisk” pomoże zmienić, często bierne i negatywne, nastawienie do otaczającej rzeczywistości. Poważnym problemem rodziców naszych uczniów jest często brak pracy i poczucie nieprzydatności społecznej, co ujemnie wpływa na postawy ich dzieci. Stąd potrzeba realizowania różnych projektów mających na celu włączenie młodych ludzi w aktywność społeczną i obywatelską. Odpowiedzią na te potrzeby jest działalność szkolnych ośrodków orientacji edukacyjno - zawodowej. W jej ramach mieści się wprost projekt SzOK.

Opisaliśmy, zgodnie z wymaganiami konkursu, zasoby ludzkie (dane o pracownikach etatowych, wolontariuszach i partnerach zaangażowanych w projekt) i bazę materialną szkoły (lokale, sprzęt, itp.). Projekt, który przedstawiam w dalszej części, został przez komisję konkursową wybrany do realizacji. Szkole przyznano fundusze na utworzenie Szkolnego Ośrodka Kariery.

SzOK – pierwszy krok Krok po kroku do sukcesu²

I. IDEA PROJEKTU

Rynek pracy XXI wieku stawia przed młodymi ludźmi, wkraczającymi w dorosłe życie, nowe wymagania dotyczące nie tylko różnorodności posiadanych kwalifikacji, ale i operatywności w zabieganiu o pracę. Nie jest wystarczające wybranie kierunku kształcenia – należy mieć pełną świadomość i informację o tym, gdzie i w jakich zawodach, na jakich stanowiskach dzisiejszy uczeń będzie mógł w przyszłości pracować. Obecne tempo zmian w gospodarce, nauce, technice i kulturze wymaga szerszego profilu wykształcenia, a nie zamknięcia się w ramach jednego zawodu.

Zainteresowania kształtują się między 11 a 12 rokiem życia, w związku z tym konieczna jest praca z uczniami rozpoczynającymi edukację w gimnazjum nad rozwijaniem umiejętności planowania własnej kariery. Realizacja tego zadania możliwa jest przy pomocy profesjonalnego doradcy zawodowego, będącego do dyspozycji uczniów w nowoczesnym wyposażonym Szkolnym Ośrodku Kariery.

² Szkolny Ośrodek Kariery w Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu. *Projekt.*

Nauczyciele Gimnazjum nr 27 we Wrocławiu, zdając sobie sprawę z konieczności realizowania takich działań, przez cztery lata istnienia szkoły podejmowali na różne sposoby zadania zmierzające do wprowadzania uczniów w dorosły świat. Począwszy od sformułowania Programu Wychowawczego, poprzez realizację stałych zadań szkoły, a także odpowiednich projektów aż do aktywnego włączenia się w chwili obecnej w prace zmierzające do tworzenia doradztwa zawodowego w polskich szkołach.

Idea tworzenia Szkolnych Ośrodków Kariery, odpowiadając bezpośrednio na potrzeby uczniów, ich rodziców, a także samych nauczycieli, stała się dla nas inspiracją do rozpoczęcia konkretnej pracy w zakresie doradztwa. Dysponujemy też odpowiednim pomieszczeniem i spełniamy stawiane wymagania techniczne. Stąd decyzja o przedstawieniu projektu i przystąpieniu do konkursu.

II. GŁÓWNE CELE PROJEKTU

1. Określenie, w życiu każdego ucznia, miejsca pracy i nauki przygotowującej do niej.
2. Uświadomienie koniecznego wymogu ustawicznego doskonalenia i doskonalenia się, a także zdobywania nowych kwalifikacji.
3. Wypracowanie stałego mechanizmu wysokiej motywacji do nauki i pracy.
4. Zaangażowanie uczniów w realizację celów szkoły, która stanowi ważny etap na drodze kariery.

III. SZCZEGÓŁOWE CELE PROJEKTU

1. **Samopoznanie.** Uczeń potrafi określić:
 - swoje zainteresowania;
 - zdolności, własne możliwości i ograniczenia (także zdrowotne) w wyborze zawodu;
 - system własnych wartości;
 - stan posiadanej wiedzy;
 - swój charakter.
2. **Poszukiwanie informacji.** Uczeń umie znaleźć informacje dotyczące:
 - oferty edukacyjnej;
 - instytucji wspomagających poszukiwanie pracy;
 - świata zawodów;
 - rynku pracy.
3. **Praktyczne umiejętności.** Uczeń potrafi:
 - napisać życiorys, list motywacyjny, podanie;
 - wypełnić kwestionariusz osobowy, ankietę personalną;
 - przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej;
 - dokonać autoprezentacji.

IV. METODY I FORMY PRACY

1. Systematyczne zajęcia warsztatowe z doradcą zawodowym.
2. Korzystanie z dostępnej w SzOK-u technologii informacyjnej.
3. Poszukiwanie i wykorzystywanie informacji z literatury fachowej.
4. Tworzenie klasowych katalogów informacji o lokalnym rynku pracy.

V. ŚRODKI

Podstawowe

1. Programy multimedialne i filmy.
2. Internet.
3. Specjalistyczna literatura i czasopisma.
5. Materiały i baza instytucji wspomagających np.: Centrum Kształcenia Praktycznego, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej.
4. Materiały i baza zakładów pracy.
5. Zestaw urzędzeń do powielania i drukowania materiałów.

Dodatkowe

Opracowany na potrzeby projektu „**Kalendarz Kariery**”.

„Kalendarz Kariery” to, będący w trakcie opracowywania przez grupę nauczycieli Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu, własny notatnik każdego ucznia. W naszym zamierzeniu uczeń będzie go prowadził przez kolejne etapy osiągania szczegółowych celów projektu. Po **podjęciu decyzji** o wyborze dalszej drogi edukacji ukoronowaniem działań ucznia będzie uzyskanie przez niego „**Gimnazjalnego Certyfikatu Człowieka Sukcesu**”.

W „Kalendarzu Kariery” zamierzamy umieścić:

- zestawy testów, ćwiczeń, ankiet służące realizacji 1. celu szczegółowego;
- „Dziennik Dokonanego Samopoznania”;
- „Poradnik savoir vivre’u zawodowego”;
- wzory formularzy i przykłady pism urzędowych służące realizacji 3. celu szczegółowego.

VI. ODBIORCY PROJEKTU

Uczniowie Gimnazjum nr 27 we Wrocławiu i ich rodzice, nauczyciele.

VII. TRYB REALIZACJI I FAZY PROJEKTU

Dostosowanie i wyposażenie istniejącego pomieszczenia z radiowym dostępem do internetu w materiały zawodoznawcze, narzędzia i metody do planowania kariery zawodowej, zbiory informacji edukacyjno-zawodowych, programy komputerowe i inne środki techniczne.	Październik - 10 grudzień 2003r.
Zatrudnienie doradcy zawodowego.	Do końca grudnia 2003r.
Opracowywanie i przetwarzanie informacji.	Od listopada 2003r.
Rozpoczęcie działalności, przedstawienie oferty uczniom i rodzicom.	Od 10 grudnia 2003r.
Zaprezentowanie i przekazanie uczniom „ Kalendarza Kariery ” oraz systematyczne wspomaganie ich w rozwiązywaniu problemów edukacyjno-zawodowych.	Od stycznia 2004r.

Systematyczna współpraca z pedagogiem, psychologiem i logopedą.	Od stycznia 2004r.
Udzielanie porad indywidualnych 5 dni w tygodniu.	Od stycznia 2004r.
Organizowanie zajęć grupowych.	Od stycznia 2004r.

VIII. REGULAMIN „SzOK – pierwszy krok” działającego w Gimnazjum Nr 27 we Wrocławiu przy ul. Czeskiej 40

1. Ośrodek jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach
2. Z zasobów ośrodka mogą korzystać uczniowie Gimnazjum nr 27 i ich rodzice, nauczyciele i inni pracownicy szkoły.
3. Pracą ośrodka kieruje szkolny doradca zawodowy.
4. Korzystanie z zasobów ośrodka i porad doradcy odbywa się indywidualnie lub grupowo.
5. Każdy korzystający wpisuje się do zeszytu odwiedzających SzOK.
6. Uczniowie mogą korzystać na miejscu ze wszystkich zbiorów.
7. Wykorzystane czasopisma odnosi się na miejsce, a książki oddaje szkolnemu doradcy zawodowemu.
8. Wybrane pozycje uczniowie i nauczyciele mogą wypożyczać do domu pod koniec godzin urzędowania ośrodka pod warunkiem, że zostaną zwrócone następnego dnia zaraz po otwarciu ośrodka.
9. Korzystający z bazy ośrodka odpowiada za wypożyczone przez siebie materiały. Zauważone uszkodzenia powinien natychmiast zgłosić doradcy.

IX. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. Zgodnie z rozporządzeniem MENiS z dn. 7 stycznia 2003 (Dz.U. z 2003 r. Nr 11 poz. 114) objęcie programem doradztwa zawodowego wszystkich uczniów gimnazjum w liczbie 576.
2. Poszerzenie zakresu udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej poprzez zatrudnienie wykwalifikowanego doradcy zawodowego.
3. Zwiększenie ilości uczniów dokonujących wyboru szkoły adekwatnego do własnych możliwości.
4. Poprzez utworzenie odrębnego specjalistycznego księgozbioru służącego orientacji zawodowej odciążenie funkcji biblioteki i czytelnicy szkolnej.
5. Wydanie na potrzeby realizacji projektu „Kalendarza Kariery” w nakładzie odpowiadającym ilości uczniów naszego gimnazjum.
6. Wzbogacenie bazy dydaktycznej szkoły.

X. ZABEZPIECZENIA I ŹRÓDŁA ŚRODKÓW NA FUNKCJONOWANIE SzOK

Budżet gminy, subwencja państwa, środek specjalny szkoły.

Do realizacji fazy projektu związanej z wyposażeniem Szkolnego Ośrodka Kariery przystąpiliśmy natychmiast po otrzymaniu środków finansowych w ramach grantu MGPIPS. W pierwszej kolejności dokonaliśmy zakupu komputera z oprzyrządowaniem, drukarki laserowej i niezbędnych materiałów eksploata-

cyjnych. Nawiązaliśmy kontakt z Krajowym Ośrodkiem Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej, który nieodpłatnie przekazał na potrzeby ośrodka publikacje dotyczące orientacji edukacyjno-zawodowej oraz z Dolnośląskim Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli, od którego otrzymaliśmy, również nieodpłatnie, zestaw ulotek ABC Gimnazjalisty.

Podczas kompletowania materiałów i wydawnictw korzystaliśmy ze wsparcia i propozycji Fundacji Realizacji Programów Społecznych w Warszawie.

Równoległe z pozyskiwaniem programów komputerowych, publikacji i materiałów informacyjnych trwały prace nauczycieli nad ostatecznym opracowaniem szkolnego wydawnictwa, zeszytu ćwiczeń mającego służyć uczniom pt. **Kalendarz Kariery**.

Stanowisko szkolnego doradcy zawodowego obsadzone jest przez dwie osoby. Pierwsza, z wykształcenia bibliotekarz, ukończyła kurs Dolnośląskiego Centrum Informacji Zawodowej w Wałbrzychu „Wewnątrzszkolny system doradztwa” i podjęła studia podyplomowe „Szkolny doradca zawodowy”. Pani ta zajmuje się realizacją tej części projektu, która dotyczy poszukiwania informacji w zakresie orientacji edukacyjno-zawodowej oraz katalogowania, przetwarzania informacji i przekazywania ich uczniom. Druga osoba jest szkolnym doradcą zawodowym, który poprzez bezpośrednie zajęcia warsztatowe z uczniami wspomaga ich, dostarczając niezbędnych informacji w podjęciu decyzji edukacyjno-zawodowych.

Miejsce pracy doradcy zorganizowano w specjalnie na ten cel adaptowanych i przystosowywanych, przy finansowym wsparciu Wydziału Edukacji Urzędu Miejskiego, przestronnych pomieszczeniach, w których Szkolny Ośrodek Kariery funkcjonuje w połączeniu z zapleczem bibliotecznym.

W pomieszczeniach tych zgromadzono wszystkie materiały dotyczące orientacji edukacyjno-zawodowej oraz stworzono dodatkowe stanowiska komputerowe z dostępem do internetu zapewniające jednoczesną pracę, co najmniej ośmiu uczniom.

Zależy nam, by tak zorganizowany i wyposażony Szkolny Ośrodek Kariery stanowił nowoczesne centrum informacji i doradztwa.

Zajęcia w SzOK-u odbywają się na godzinach wychowawczych i podczas zastępstw doraźnych, które realizuje, w ramach swoich godzin, doradca zawodowy.

W celu systematycznego kontrolowania realizacji zaplanowanych zajęć i wykluczenia sytuacji, w których mogłoby dojść, w ciągu trzyletniego cyklu kształcenia, do niezamierzonego powtórnego użycia np. tej samej ankiety, wprowadziliśmy dla każdej klasy karty realizacji zadań oraz karty porad indywidualnych.

KARTA REALIZACJI ZADAŃ

Rok szk.	Rok szk.	Rok szk.
Klasa	Klasa	Klasa

Lp.	Zakres tematyczny zajęć	Kiedy? data	Jak? narzędzie, tytuł	Kto ? nazwisko
	Oferta SzOK			
1.	Zainteresowania			
2.	Zdolności			
3.	Temperament			
4.	Mocne i słabe strony			
5.	Predyspozycje zawodowe			
6.	Świat zawodów			
7.	Rynek pracy			
8.	Autoprezentacja			
9.	Oferta edukacyjna			

Karta porady indywidualnej

Nazwisko i imię

Klasa nazwisko wychowawcy

Data urodzenia

Adres telefon

Data zgłoszenia

Rejestr czynności:

Data	Rodzaj czynności/ porady	Podpis

Wyniki testów lub informacje uzyskane w wyniku rozmowy lub wywiadu:

Zainteresowania	
<i>Zdolności (w tym wynik egzaminu próbnego)</i>	
<i>Temperament</i>	
<i>Mocne i słabe strony</i>	
<i>Predyspozycje zawodowe</i>	
<i>Przeciwwskazania zdrowotne</i>	
<i>Rodzaj wybranej szkoły ponadgimnazjalnej</i>	
<i>Dalsze losy ucznia</i>	

Uczniowie naszej szkoły mają już pełną świadomość funkcjonowania SzOK-u i zakresu pełnionych przez ośrodek usług. Wprowadzony przez Wy-

dział Edukacji UM we Wrocławiu w roku szkolnym 2003/2004 internetowy system rekrutacji wymagał, by uczniowie bez przeszkód mogli korzystać z dostępu do Internetu. SzOK w połączeniu z Mediateką i zainstalowanymi tam komputerami zapewnił uczniom całodzienną profesjonalną pomoc.

Rok szkolny 2004/ 2005 będzie rokiem, w którym klasy pierwsze rozpoczną pełny trzyletni cykl zajęć z orientacji edukacyjno-zawodowej. Mam nadzieję, że prowadzone w ośrodku zajęcia przyczynią się do trafniejszych wyborów zarówno edukacyjnych jak i zawodowych.